

Case Sakta -pieni on kaunista

Elise Anttalainen-Kulmala

Laatuvastaava

Salon kaupan ja terveyden ammattiopisto

elise.kulmala@salo.fi

Oppilaitoksen yleiskuvaus

Salon kaupan ja terveyden ammattiopisto (Sakta) on kaupan ja hallinnon alan sekä sosiaali- ja terveysalan toisen asteen ammatillista koulutusta järjestävä oppilaitos, joka aloitti toimintansa vuonna 2001. Tällöin yhdistettiin vuonna 1956 perustettu Salon kauppaoppilaitos ja vuonna 1963 perustettu Salon terveydenhuolto-oppilaitos, jonka uusittuihin tiloihin yhdistetty oppilaitos sijoitettiin. Salon kaupungin omistama kiinteistö muodostuu vuosina 1965, 1976 ja

1991 rakennetuista osista. Viimeisin tilojen peruskorjaus saatiin päätökseen vuonna 2000. Kiinteistön bruttoala on 6070 m² ja huoneistoala on 5453 m². Oppilaitoksen tilat ja välineistö ovat ajan ja koulutusalojen vaatimuksien mukaiset.

Salon kaupan ja terveyden ammattiopistossa opiskelee vuosittain 210 merkonomi- ja datanomio opiskelijaa sekä 200 lähihoitajaopiskelijaa. Lisäksi oppilaitoksessa on sekä kaupan että terveyden täydennyskoulutus- ja palvelutoimintaa. Oppilaitos tekee yhteistyötä Salon alueen muiden toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja lukioiden kanssa.

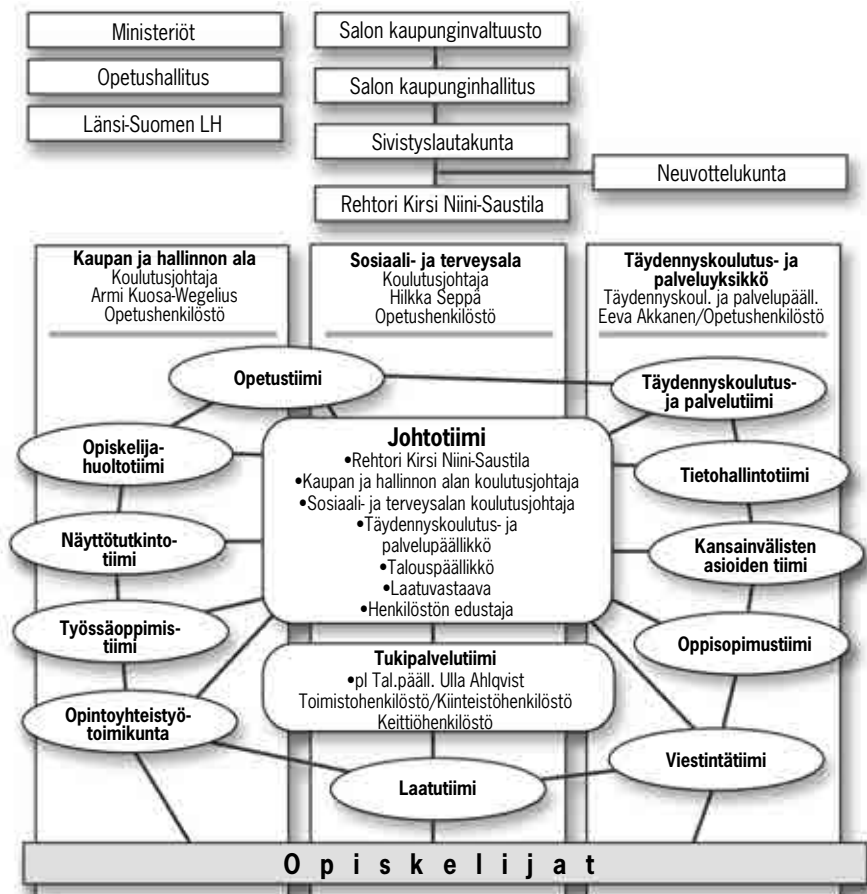
Pääasialliset työssäoppimisen paikat sijaitsevat Salossa ja sitä ympäröivissä kunnissa. Osittain opiskelijoiden työssäoppimista tapahtuu myös ulkomaisen opiskelijavaihdon yhteydessä ja oppilaitoksen Hoito- ja palvelukeskus Sofiassa, joka toimii Salon kaupungin keskustassa olevassa kiinteistössä. Sofian toiminta toteutuu yhteistyönä Turun ammattikorkeakoulun kanssa.

Tiimiorganisaatiolla tehoa toimintaan

Salon kaupan ja terveyden ammattiopisto kuuluu Salon kaupungille, joten ylintä päätäntävaltaa käyttävät kaupunginvaltuusto, -hallitus ja sivi-

tyslautakunta. Oppilaitoksen neuvonantajana ja yhteiskunnallisena vaikutuskanavana toimii neuvottelukunta, jossa edustajia on sekä kaupan- ja hallinnon- että sosiaali- ja terveysalalta.

Ammattiopiston toiminta perustuu tiimityöskentelyyn. Koko toiminnasta vastaa rehtori johtotiimin avustuksella. Muut tiimit on perustettu toiminnallisien perusteiden. Tiiminä toimii esimerkiksi opetus, kansainvälisyys, viestintä, oppisopimus, laatu ja työssäoppiminen. Tiimit määrittelevät itse toimintaansa liittyvät tavoitteet ja vastaavat niiden toteutumisesta. Tiimien tavoitteet ovat linjassa Salon kaupungin ja ammattiopiston strategisten tavoitteiden kanssa.

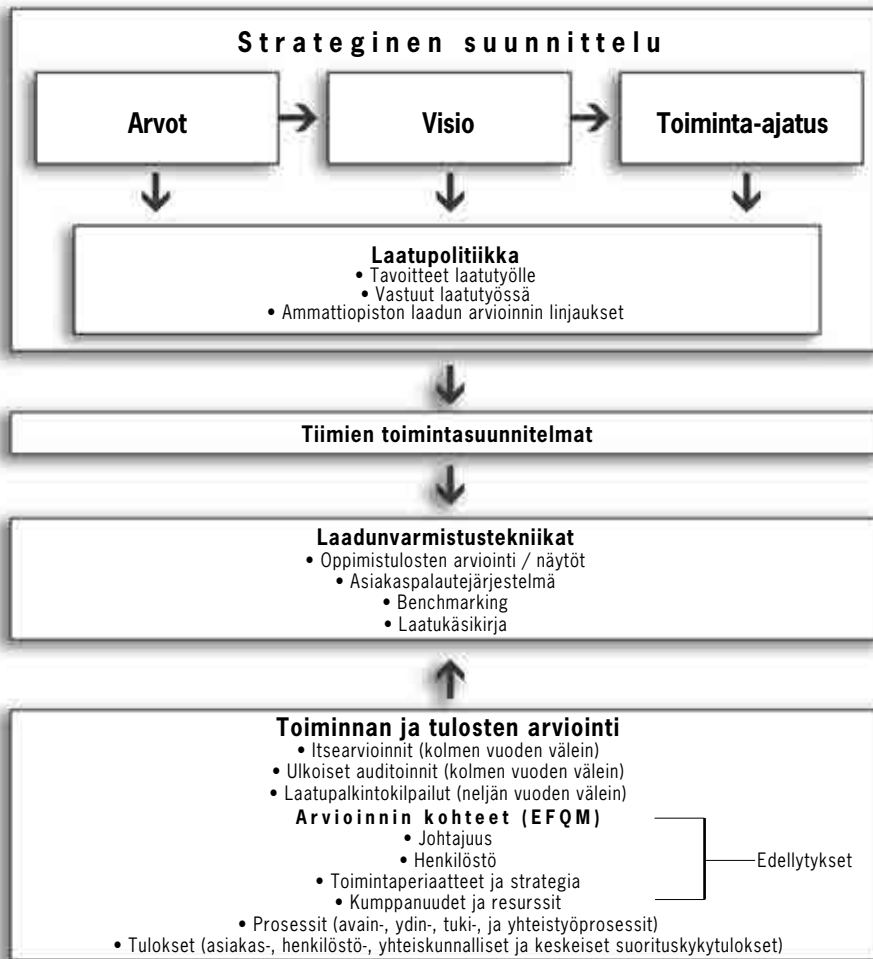
Kuvio 1. Saktan tiimiorganisaatio.

EFQM Saktan laatujärjestelmän ytimenä

Laadunhallinta on olennainen osa Salon kaupan ja terveyden ammattiopiston toimintaa. Se on kaikkien organisaatiossa toimivien työhön kuuluva osa. Laatutyötä oli tehty kaupan ja hallinnon alalla jo 1980-luvun lopulta. Sosiaali- ja terveysalallakin toiminta alkoi jo 1990-luvulla. Molemmilla oppilaitoksilla oli aiemmin omat laatujärjestelmät ja laatu-käsikirja, mutta fuusion jälkeen vuonna 2001 siirryttiin uuteen, yhteiseen järjestelmään - EFQM. Saktan laatu-politiikka määrittelee laatutyön tavoitteet, organi-

soinnin ja ammattiopiston laadun arvioinnin linjaukset.

Oppilaitoksen toimintaa ohjaavat arvot ovat asiakaslähtöisyys ja yhteistoiminnallisuus. Laatu merkitsee oppilaitoksessa organisaation kykyä vastata ulkoisten ja sisäisten asiakkaiden tarpeisiin. Laatu on toiminnan rakenteiden, prosessien, tulosten ja näiden keskinäisten suhteiden ominaisuus. Toiminnan edellytykset ovat selkeät toiminnan periaatteet ja strategia, sitoutunut ja motivoitunut johto ja henkilöstö, riittävät resurssit, hyvät kumppanuussuhteet ja määritellyt toiminnan keskeiset prosessit

Kuvio 2. Laatujärjestelmä.

(The EFQM Excellence Model 1999; Räsänen & Korpi 2002).

Oppilaitoksen toimintaa yhdenmu-
kaistetaan toimintaohjeiden avulla. Toi-
mintaohjeet säätelevät rakenteita, pro-
sesseja, tuloksien keräämistä ja seuran-
taa. Toiminnan kehittämistä koskevat
konkreettiset toimenpiteet esitetään ti-
mien toimintasuunnitelmissa. Ammatti-
opiston toiminnan laatua arvioidessa
tehdään johtopäätöksiä samanaikaisesti
rakenteista, prosesseista ja tuloksista.
EFQM- mallin mukainen itsearviointi ja
ulkoinen auditointi tehdään kolmen
vuoden välein ja laatupalkintokilpailuun
oppilaitos osallistuu neljän vuoden vä-
lein. Saadut tiedot hyödynnetään toi-
minnan kehittämiseen.

Oppilaitoksessa on laatuvaastaava ja
hänen työnsä tukena laatutiimi, johon
kuuluu ympäristövaastaava, tukipalvelu-
henkilöstön ja opiskelijoiden edustajat.
Laatuvaastaavan ja laatutiimin tehtävänä
on koordinoita oppilaitoksen laatutyötä,
kehittää ja ylläpitää laatuksikirjaa,
antaa henkilökunnalle toimeksiannot
toimintaohjeiden laadintaan ja korjauk-
seen, kehittää oppilaitoksen arviointi-
käytäntöjä, koota ja analysoida asiakas-
palautteet toimintaohjeen B280 mukai-
sesti, vastata ja valmistella oppilaitoksen
itsearvioinnit ja ulkoiset auditoinnit sekä
koordinoita kestävä kehityksen toteu-
tumista.

Selkeät prosessit tuottavat selkeän perustoiminnan

Saktan henkilöstö on yhdessä miet-
tynyt toimintaan liittyvät prosessit
ja niiden väliset suhteet. Prosessit
on kuvattu toimintaohjein, jotka ovat
kaikkien luettavissa oppilaitoksen www-

sivuilla (www.sakta.fi). Ammattiopiston
avainprosessi on oppiminen, joka jakau-
tuu neljään ydinprosessiin. Oppilaitok-
sen avainprosessia tukee yhteistyö- ja tu-
kiprosessit.

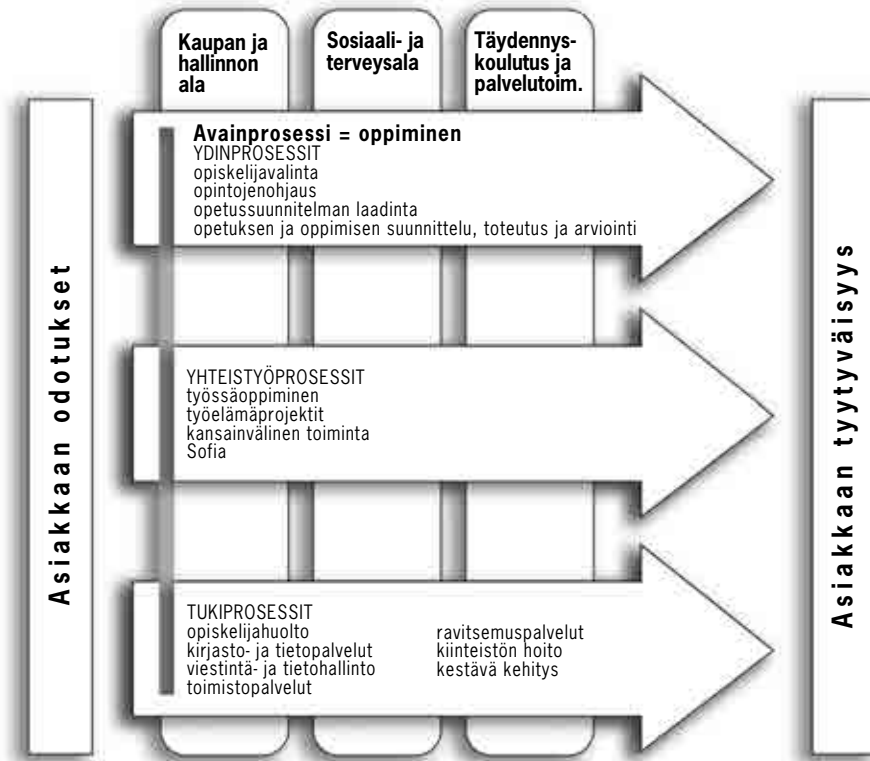
Saktan laatutyön tulokset

Opetusministeriö on palkinnut
Salon kaupan ja terveyden am-
mattiopiston sekä v. 2002 että v.
2003 tulosrahalla oman sarjansa eli pien-
ten ja keskusuurten monialaisten amma-
tillisten oppilaitosten parhaana oppilai-
toksena.

Tulosrahoituksen mittareina käytet-
tiin koulutuksen vaikuttavuutta (opiske-
lijoiden sijoittuminen työelämään ja
jatko-opintoihin), prosesseja (opintojen
keskeyttäminen, suoritettujen tutkinto-
jen määrä ja opiskelijoiden määrä kou-
lutuspaikkoihin nähden) ja henkilöstöä
(opetushenkilöstön muodollinen päte-
vyys ja ammatillisen osaamisen uudista-
minen). Erytisen hyvin Sakta menestyi
arvioitaessa koulutuksen vaikuttavuutta.
Valmistuvat merkonomit, datanomit ja
lähihoitajat työllistyivät hyvin sekä läh-
tivät usein jatko-opintoihin.

Tulosrahan saanti vuonna 2002 roh-
kasi Saktaa osallistumaan laatupalkinto-
kilpailuun viime vuonna. Vuoden 2003
laatupalkintokilpailun painopistealueet
olivat koulutuksen tarpeellisuus, koulu-
tuspalvelujen suunnittelu ja kehittämi-
nen, henkilöstövoimavarat, taloudelliset
ja muut aineelliset voimavarat, työelä-
mäyhteistyö, opetussuunnitelmat, opetus
ja oppimisympäristö, oppimisen tukipro-
sessit, oppimistulokset sekä erityisesti eri-
tyisopetus ja syrjäytymisen ehkäisy.

Kilpailuhakemusta varten oppilaitok-
sessa tehtiin keväällä 2003 itsearviointi,

Kuvio 3. Saktan prosessikaavio.

jossa kartoitettiin mm. yllä mainitut painopistealueet Euroopan laatupalkintomallin pohjalta. Itsearviointitilaisuuksiin osallistui opettajien lisäksi opiskelijoiden ja työelämän edustajat sekä koulutuksen järjestäjän eli Salon kaupungin edustaja. Keskustelujen pohjalta laadittiin laatupalkintohakemus, jolla pääsimme kilpailussa jatkoon. Opetusministeriön nimeämä palkintotoimikunta teki ulkoisen arvioinnin Saktassa heti lukukauden alussa elokuussa.

Vaasassa järjestettiin marraskuussa palkintojenjakotilaisuus, jossa opetusministeri Tuula Haatainen luovutti neljälle parhaalle oppilaitokselle laatupalkinnon. Sakta oli yksi palkituista. Saktan perusteluissa Haatainen totesi seuraavaa:

“Vuonna 2001 toimintansa aloitta-
 neesta Salon kaupan ja terveyden am-
 mattiopistosta on fuusion jälkeen ly-
 hyessä ajassa muodostettu toimiva ja
 aktiivinen oppilaitos. Tämän on mah-
 dollistanut oppilaitoksen johtamisjärjes-
 telmän avoimuus ja yhteistoiminnalli-
 suuteen kannustava ote. Oppilaitokses-
 sa on haettu uusia toimintakäytäntöjä,
 mutta samalla on oltu avoimia erilaisil-
 le tavoille toimia. Henkilöstö on ollut
 aktiivisesti kehittämässä oppilaitosta,
 samoin kuin opiskelijat, jotka ovat erittä-
 mien tyytyväisiä oppilaitokseensa. Salon
 kaupan ja terveyden ammattio-
 pisto tekee aktiivisesti yhteistyötä
 työelämän ja muiden sidosryhmien
 kanssa. Työelämän edustajat ovat
 tiiviisti kehittämässä oppilaitoksen
 koulutusta.”

Laatupalkinnon saanti on lisännyt medioiden ja muiden ulkopuolisten tahojen kiinnostusta oppilaitostamme kohtaan. Saktasta on kirjoitettu runsaasti lehtiin, olemme olleet TV:n paikalliskanavalla ja meitä on haastateltu radioon. Lisäksi Saktan toimintaa on esitelty erilaisissa tilaisuuksissa ja meillä on käynyt vieraita muista oppilaitoksista hakemassa itselleen uusia ideoita.

Katse tulevaisuuteen

Laadunhallinta on tärkeä osa Salon kaupan ja terveyden ammattiopiston toimintaa. Kahden erilaisen koulutusalan fuusio mahdollisti aikaisempien oppilaitosten vahvuuksien yhdistämisen. Kahden viimeisen vuoden aikana saadut tunnustukset ja palkinnot ovat olleet oppilaitoksemme henkilöstölle, opiskelijoille ja sidosryhmille arvokasta palautetta pitkäaikaisesta työstä laadun kehittämiseksi.

Hyvät tulokset on saavutettu koulutuksen ylläpitäjän, Salon kaupungin, kannustuksella ja taloudellisella panoksella oppilaitokseen sekä motivoituneen ja pätevän henkilöstön aktiivisella osallistumisella. Laadukas työ on kaikkien organisaatiossa toimivien tavoite nyt ja tulevaisuudessa.

Saadut palkinnot antavat taloudellisia mahdollisuuksia jatkaa työtä eteenpäin sekä saavutetun hyvän tason säilyttämiseksi että uusien kehittämishankkeiden toteuttamiseen. Sakta on onnistunut monessa asiassa, mutta paljon on vielä kehitettävää ja uusia haasteita on jo nyt tiedossa.

Lähteet

Räisänen, A., Korpi, A. 2002. Euroopan laatupalkintomallin sovellus ammatilliseen koulutukseen. Opas itsearviointiin ja ulkoiseen auditointiin. Arviointi 3/2002. Helsinki: Opetushallitus.

The EFQM Excellence Model. 1999. Helsinki: Laatukeskus.